

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Melakhim]

[Sefer Melakhim]

Shelomoh ben Yitshak

5565 [1804/1805]

07

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9706](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9706)

מלכים ב' טז

תרגום אשכנזי נה

טז (א) בשנת שבע עשרה
 שנה לפקח בן רמליהו מלך
 אחז בן יוחם מלך יהודה :
 (ב) בן עשרים שנה אחז במלכו
 ויש עשרה שנה מלך
 בירושלם ולא עשה הישר
 בעיני יהוה אלהיו כדוד אביו :
 (ג) וילך בדרך מלכי ישראל
 וגם את בני העביר באש
 כהעבות הגוים אשר הוריש
 יהוה אותם מפני ישראל :
 (ד) ויזבח ויקטר בכמות ועל
 הגבעות ותחת כל עין רעין :
 (ה) אז יעלה רצין מלך ארם
 ופקח בן רמליהו מלך ישראל
 ירושלם למלחמה ויצרו על
 אחז ולא יכלו להלחם : (ו) בעת
 ההיא השיב רצין מלך ארם
 את אילת לארם וינישל את
 היהודים מאילות וארומים באו

טז (א) אים זיכענצעהנטען יאהר
 פקח'ס , זאהן רמליהו'ס , ווארד
 אחז , זאהן יוחם'ס , קעניג איבער
 יהודה . (ב) צוואנציג יאהר וואר אחז
 אלט , אלס ער קעניג ווארד , אונד
 זעכצעהן יאהרע רעגירטע ער אין
 ירושלים . ער טהאט ניכט , וואס דעם
 עוויגען , ויינעם גאטט , געפיל , וויא
 זיין שטאמפאטער דוד ,
 (ג) זאנדערן אהמטע דען קעניגען
 ישראל'ס נאך , ליס זא גאר ויינען זאהן
 דורכ'ס פייער פיהרען , נאך דער אב
 שויליכען זיפשע דעריעניגען פֿעלקער ,
 דיא דער עוויגע פֿאר דען קינדערן
 ישראל'ס פֿערטריב , (ד) אונד אפפֿערטע
 אונד רייכערטע אויף העהן , אויף
 היגעלן אונד אונטער יעדעם שאטטיגען
 בויע . (ה) דאמאלס צאגען רצין ,
 קעניג פֿאן ארם , אונד פֿקח , זאהן
 רמליהו'ס , קעניג פֿאן ישראל , געגען
 ירושלים , עס צו כעקריגען , בעלאגער
 טען אחז , קאננטען אבער דיא שטאדט
 ניכט עראבערן . (ו) צו יענער צייט
 בראכטע אויך רצין , קעניג פֿאן ארם ,
 דיא שטאדט אילת ווידער אן ארם ,
 אונד פֿעריאגטע דיא דאזעלבסט
 וואהנערען יהודים . אדומים
 צאגען זיך הערנאך דאהין , אונד בע
 וואהנען

אילת

ב א ר

ודומה לזה מצאנו למעלה מזה (י"ז) שהיה
 עיר סלע תחת ממשלת אדום , ומספה
 ישעיהו נראה (ס"ט"ז) שהיתה ביד מלך
 מואב , והענין הוא כאשר מנזאר כבר . את
 אילת לארם . שכבר לקחה עזריה מלך
 יהודה . [ר"ק] . ויגשל . כמו ונשל גוים
 רבים (דברים ז') , ענין גירושין ושילוח .
 (ה"ל)

טז (ו) השיב רצין וגו' . מן המקרא
 הנה נראה , כי היתה בעת , שהיתה העיר
 אילת לארם , ובמקום אשר (דברים ז' ח')
 מצאנו , שהיתה ביד אדום , ואולי היתה פעם
 לאדום ופעם לארם , כפי השתכות מנז
 האומות ההן , ולפי הנלחמת כל אחת מהן
 במלחמותיה עם העמים השוכנים סביב לה .

בוואהגען עס נאָרביס אויף דיווען טאָג .
 (ו) נון שיקטע אַחוּ אַיינע געוואַנדשאַפֿט
 אַן תּגלת פּלאַסר , קעניג פֿאַן אַשור ,
 אונד לים איהם זאָגען : איך ווילל דיין
 קנעכט אונד זאָהן ווין , קאָם הערויף ,
 אונד בעפֿרייע מיך פֿאַן מיינען ווידער-
 זאָכערן , דען קעניגן פֿאַן אַרם אונד
 ישׂהאל . (ח) אויך נאָהם אַחוּ אַללעס
 זילבער אונד גאָלד , דאָז אים טעמפעל
 אונד אין דען שעצען דעם קעניגליכען
 פֿאַללאַסטעם פֿאַרדעטהיג וואָר , אונד
 שיקטע עס דעם קעניג פֿאַן אַשור צום
 געשענקע . (ט) דער קעניג פֿאַן אַשור
 גאַב איהם געהער , צאָג געגען דמשק ,
 עראָבערטע עס , פֿיהרטע דיא אַייג-
 וואָהנער נאָך קיר , אונד רצין טער-
 טעטע ער . (י) דער קעניג אַחוּ
 ריווטע תּגלת פּלאַסר , קעניג פֿאַן אַשור ,
 ענטגעגען ביס נאָך דמשק ; היר זאָה
 ער אַיינען אַלטאַר , אונד שיקטע דעם
 פּרויסטער אוריה אַיינע צייכנונג אונד
 אַסכילדונג פֿאַן דער גאַנצען אַרכייט
 דיזעס אַלטאַרם . (יא) דער פּרויסטער
 אוריה לים נון אַיינען אַלטאַר בויען , אונד
 איהן

אַילת וַיִּשְׁבוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה :
 (ו) וַיִּשְׁלַח אַחוּ מַלְאָכִים אֶל-
 תּגלת פּלאַסר מַלְךְ-אַשור לֵאמֹר
 עבֹדְךָ וּבְנֶךָ אָנִי עָלָה וְהוֹשַׁעְנִי
 מִכַּף מַלְךְ-אַרָם וּמִכַּף מַלְךְ
 ישׂרָאֵל הַקּוֹמִים עָלַי : (ח) וַיִּקַּח
 אַחוּ אֶת-כֶּסֶף וְאֶת-הַזָּהָב
 הַנִּמְצָא בֵּית יְהוָה וּבְאֲצֵרוֹת בֵּית
 הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח לְמַלְךְ-אַשור
 שְׁחָד : (ט) וַיִּשְׁמַע אֱלֹוֹ מַלְךְ
 אַשור וַיַּעַל מַלְךְ אַשור אֶל-
 דְּמֶשֶׁק וַיִּתְּפֹשֶׁה וַיִּגְלֶה קִירָת
 וְאֶת-רְצִין הַמִּירָת : (י) וַיִּלְךְ
 הַמֶּלֶךְ אַחוּ לְקִרְאֵת תּגלת
 פּלאַסר מַלְךְ-אַשור דוּמְשֶׁק
 וַיִּרְא אֶת-הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּדְמֶשֶׁק
 וַיִּשְׁלַח דְּמֶשֶׁק אַחוּ אֶל-אוריה
 הַכְּהֵן אֶת-דְּמוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת-

תְּבִנֹתוֹ לְכָל-מַעֲשָׂהּוּ : (יא) וַיִּבֶן אוריה הַכְּהֵן אֶת-הַמִּזְבֵּחַ כְּכֹל

באור רש"י אשר

(ה'ל'). וכן תרגם הכשדי : ותריך , וכן
 מתורגם אשכנזית : ואדומים . כן הוא בקפוי ,
 וכן מתורגם בל"א , אבל הכשדי תרגם :
 וארמאי , והוא על פי הכתיב , שכתוב וארומי' בריש . (ז) עבדך ובנך אני , אהיה נכנע
 מפניך , כאשר יכנע בן מפני אב , ועבד מפני אדוני . (ט) ויגלה וכו' . העם אשר נק
 תגלה א קיר , וקיר היה מאשור , הוא שאומר עמוס הכניא (שם א' ה') וגלו עם ארם קירה אמר
 ה' . (ד"ק) קירה . עוד נודע נהר בימינו , נקרא בלשון פרס (קירה) , והיונים קראו
 אותו בשם (קיראס) , והוא הולך א הים הנקרא (דאז קאספישע מעער) . (י) דומשק .
 ככתבה המל' הזאת פה בוי' , שלא כמכה , וגם מצאנוה לפעמי' ברי"ש , דרמשק , בד"הי (א'
 י"ה' ו' , ב' ב"ח כ"ג) . (יא) ער . טרם , כמו עד צאי אליך מנרימה (ראשית מ"א) . וכן
 מתורגם

אֲשֶׁר שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶחָד מִדְּמִשְׁק
 בֶּן עֲשָׂה אֹרֵייה הַבְּהֵן עַד-בּוֹא
 הַמֶּלֶךְ אֶחָד מִדְּמִשְׁק: (יב) וַיָּבֵא
 הַמֶּלֶךְ מִדְּמִשְׁק וַיִּרְא הַמֶּלֶךְ אֶת-
 הַמְּזֻבַּח וַיִּקְרַב הַמֶּלֶךְ עַל-הַמְּזֻבַּח
 וַיַּעַל עָלָיו: (יג) וַיִּקְטֹר אֶת-
 עֹלָתוֹ וְאֶת-מִנְחָתוֹ וַיִּסַּף אֶת-
 נֶסְכּוֹ וַיִּזְרַק אֶת-דָּמָם הַשְּׁלָמִים
 אֲשֶׁר-לוֹ עַל-הַמְּזֻבַּח: (יד) וְאֵת
 הַמְּזֻבַּח הַנְּחָשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה
 וַיִּקְרַב מֵאֵת פְּנֵי יְהוָה מִבֵּין
 הַמְּזֻבַּח וּמִבֵּין בֵּית יְהוָה וַיִּתֵּן אֹתוֹ
 עַל-יָרֵךְ הַמְּזֻבַּח צְפוֹנָה: (טו)
 וַיִּצְוֶהוּ הַמֶּלֶךְ אֶחָד אֶת-אֹרֵייה

אִיחָד גַּאנְגַן נַאךְ דַּעַר צִיכְנוֹנַג , דִּיא
 אִיחָם דַּעַר קַענִיג אִיחָו גַּעשִׁיקַט הַאֲטַטַע ,
 פֶּעַרפֶּעַרטיגַעַן , עַהַע נַאךְ דַּעַר קַענִיג
 אִיחָו פֶּאָן דַּמֶּשֶׁק צוֹרִיק קַאם .
 (יב) דַּעַר קַענִיג קַאם צוֹרִיק , אֹנַד
 זַאָה־דַעַן אַלְטַאָר שַׁאָן פֶּעַרטיג . עַר טַראַט
 נוֹן צוֹרַעַם אַלְטַאָר הִיָן , אֹנַד אַפֶּפֶּר-
 טַע דַּאֲרוֹיף , (יג) לִים זִיין גַּאנְגַן = אֹנַד
 שְׁפִיזַע אַפֶּפֶּר אִין רוֹיךְ אִי־פֶּגַעַהַעַן ,
 גַּאם זִיין טַראַנְקַאפֶּפֶּר אִוִים , אֹנַד
 בַּעֲשַׁפֶּרַענְגַטַע דַּעַן אַלְטַאָר מִיט דַּעַם
 בְּלוֹטַע זִינַעַר פֶּרִיזַדַּענַאפֶּפֶּר .
 (יד) דַּעַן קוֹפֶּפֶּרַנַעַן אַלְטַאָר אַבַּעַר ,
 דַּעַר בִּיסְהַעַר פֶּאָר דַּעַם עוֹוִיגַעַן שְׁטַאָנַד ,
 לִים עַר פֶּאָן דַּעַם טַעַמַפַּעַל וּוַעַג־רִיקַעַן ,
 דַּאֲמִיט עַר נִיכַט צוֹוִישַׁעַן דַּעַם נִייעַן אַל-
 טַאָר אֹנַד דַּעַם טַעַמַפַּעַל שְׁטַעַהַע ,
 אֹנַד וַעֲצַטַע אִי־הֶן צוֹר זִיטַע דַּעַם נִייעַן
 אַלְטַאָרַם , גַּעַגַעַן מִיטַטַעַרנַאכַט .

(טו) דַּעַר קַענִיג בַּעֲפֶּאָה־לֵן נוֹן דַּעַם
 פֶּרִיסַטַעַר

באור

רשי"י הכתן

מתורגם אשכנזי . (יב) ויקרב המלך
 וכו' , פועל יוצא , והלכדו מן הקל יוצא ,
 רובה לאמר , הקריב על המזבח קרבנותיו
 והעלה עולותיו . או יהיה ויקרב פועל עומד
 כמשפטו , ויהיה על המזבח כמו אל המזבח ,
 קרב הוא בעצמו אל המזבח , והעלה עליו .
 (יג) . וכל"א מתורגם כפירוש השני , כי
 הוא נראה יותר , לפי דקדוק הלשון .
 (יד) ואת המזבח וגו' . עיין טעם תרגום
 האשכנזי בדברי רש"י זכ"ל בזה . (טו) יהיה
 לי
 את הפרש מוזבח זה לא בצורה ומוכחות של
 נחשת שפיו נרכי מוזבח והיו חלל המוז' הקדש וכשעש' אחו את המוזבח לע"א סילק
 את הכיור והקריבו לנד אחר מאת פני הבית שלא להפסיד בין המוזבח שעשה ובין
 בית ה' ויתן אותו חלל מוזבח הקדש לפונם וונוטו שפירשו רבותינו דוגמתו (במוסכת
 שבת דף כ"ה) ויבחו ויעמדו חלל מוזבח הנחש' (יחזקאל ט' ב') מי היה חומר להם
 התחילו ממקום שאומרו שירה לפני הרי כאן לכלי שיר של נחש' קראו מוזבח :

(טו)

המלך מושק : (יד) זאת מוזבח
 הנחשת ויקרב וגו' . חי אפשר לומר
 מוזבח הנחשת שעשה משה שפרי נגפו .
 ואי אפשר לומר מוזבח הנשים שעשה
 שלמה וקראו (בדברי הימים ב' ז' ז')
 מוזבח הנחשת שפרי חי אפשר לקרבו
 ונעוית לזוית חלל אש הורסו והרי שנינו
 אש שירדה צימוי שלמה לא נסתלק' מעל
 המזבח עד שבה מנשה וסילק' שהו' הרם
 את המזבח כמו שמנינו בחגד' חלק . אין לי לפרש מוזבח זה לא בצורה ומוכחות של
 נחשת שפיו נרכי מוזבח והיו חלל המוז' הקדש וכשעש' אחו את המוזבח לע"א סילק
 את הכיור והקריבו לנד אחר מאת פני הבית שלא להפסיד בין המוזבח שעשה ובין
 בית ה' ויתן אותו חלל מוזבח הקדש לפונם וונוטו שפירשו רבותינו דוגמתו (במוסכת
 שבת דף כ"ה) ויבחו ויעמדו חלל מוזבח הנחש' (יחזקאל ט' ב') מי היה חומר להם
 התחילו ממקום שאומרו שירה לפני הרי כאן לכלי שיר של נחש' קראו מוזבח :

הכהן אמר על המזבח הגדול
 הקטר את עלת הבקר ואת
 מנחת הערב ואת עלת המלך
 ואת מנחתו ואת עלת כל עם
 הארץ ומנחתם ונספיהם וכל
 דם עלה וכל דם זבח עליו הזרק
 ומזבח הנחשת יהיה לי לבקר
 (טו) ויעש אוריה הכהן ככל
 אשר צוה המלך אחז: (יו) ויקצין
 המלך אחז את המסגרות
 המכונות ויסר מעליהם ואת
 הכיור ואת הים הנריר מעל
 הבקר הנחשת אשר החתיה
 ויהן אתו על מרצפת אבנים
 (יח) ואת מיסד השבת אשר

פריסטע אוריה, וויא פאלגט: אויף
 דיועם גראסען אלטאר לעסעסט דוא
 פאן נון און אין הויך אויפגעהען דאז טעג
 ליכע פריה: אונד פעספער אפפער
 דאז גאנצאפפער דעם קעניגס, דאס
 מעהלאפפער דאז, אונד אללע גאנצע
 אפפער דעם פאלקס נעכטס איהרען
 מעהל: אונד טראנקאפפער, אויך
 שפרענגסט דוא דארויף דאז בלוט פאן
 יעדעם גאנצע אונד שפיזע אפפער; דען
 קופפערטען אלטאר אבער ווילל איך נור
 צו ווילען בעזוכען: (טו) דער פריסטער
 אוריה בעפאלגטע אללעס, וואס דער
 קעניג איהם אויפטרוג: (יז) אויך לויס
 דער קעניג אחז דא לייסטען פאן דען
 געשטעלען אכברעבען, דיא וואש
 בעקען פאן איהגען ווענגעהמען, דעם
 גלייסען דען גראסען קעסערל פאן דען
 קופפערנען רינדערן, אויף דענען ער
 רוהטע, דערונטער געהמען, אונד
 אויך אויף איון שטוינפאלאסטער זעצען:

(יח) פערנער לויס ער דען בעדעקטען

באור שבת

בנו
 (טו) לבקר: לפרקים לכשעלה
 בלבו לבקרו: (יז) את המסגרות
 המכונות: אונטערלחות שהמכונות
 עשויות עליהם כמו שאמר זה מעשה
 המכונות מסגרות להם: (יח) מוסד
 השבת
 ובאמר את הכיור, הוא שם כלל, כי עשרה כיורות
 היו, ואמר שאמר המסגרות המכונות, ידענו, כי על הכיורות אמר כן, כי אם אמר על כיור
 אחד לבדו, לא היה חומה המכונות, כי אם המכונה. וכל זה מעשה לא עשה, אלא דרך בזיון
 והכפפה, כמו שעתה מן המונח גם כן, וכמו שכתב את הכחות, וכמו שסגף דלתות בית ה'
 כדי שלא יכנס שם אדם להקריבו, ועשה מונחות בכל פנה צד הוולנס, כמו שאמר בדברי הימים
 (ב' ס"ח), ומתחלה שם המונח מעשה לפני מונח ה', ועשה אותו עקר, ומונח ה' טפלו, ובאשר
 הבשמים עמדו השמית בלי בית ה', וסגף הדלתות, שלא יכנס אדם שם: (יח"ק) מרצפת
 אבנים: כמו רצפת ביתו (אסתר א') וקרקע התיכל לא היה מרצפת אבנים, כי אם
 מנוכה זה היה, מרוקע על כסרים של ארז, אלא

לי לבקר: רוצה לאמר, כי לפעמים חרבה
 לדחות ולבקר, להעלות עליו: (לב"ג)
 (יז) את המסגרות המכונות: סמוך עם
 ה"א המיועשה בשם המונח הנחשת (למעלה מזה
 פסוק י"ד), ופירושו, קצן המסגרות המכונות,
 שהיו סוגרות הכיורות בתוכן, וקצן אותן
 המסגרות, והפסיח הכיורות, וכן הים הנריר
 מעל הבקר של הנחשת, ונתן אותו על מרצפת
 אבנים, וכן הכיור נתן על מרצפת אבנים.
 היו, ואמר שאמר המסגרות המכונות, ידענו, כי על הכיורות אמר כן, כי אם אמר על כיור
 אחד לבדו, לא היה חומה המכונות, כי אם המכונה. וכל זה מעשה לא עשה, אלא דרך בזיון
 והכפפה, כמו שעתה מן המונח גם כן, וכמו שכתב את הכחות, וכמו שסגף דלתות בית ה'
 כדי שלא יכנס שם אדם להקריבו, ועשה מונחות בכל פנה צד הוולנס, כמו שאמר בדברי הימים
 (ב' ס"ח), ומתחלה שם המונח מעשה לפני מונח ה', ועשה אותו עקר, ומונח ה' טפלו, ובאשר
 הבשמים עמדו השמית בלי בית ה', וסגף הדלתות, שלא יכנס אדם שם: (יח"ק) מרצפת
 אבנים: כמו רצפת ביתו (אסתר א') וקרקע התיכל לא היה מרצפת אבנים, כי אם
 מנוכה זה היה, מרוקע על כסרים של ארז, אלא

מרצפת

אלא

בָּנוּ בַּבֵּית וְאֶת־מְבוֹא הַמֶּלֶךְ
הַחִיצוֹנָה הֵסֵב בֵּית יְהוָה מִפְּנֵי
מֶלֶךְ אַשּׁוּר : (יט) - וַיַּחַר דְּבָרֵי
אָחָז אֲשֶׁר עָשָׂה הֵלֹוא־הֵם
כַּחֲבוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יְהוּדָה : (כ) וַיִּשְׁכַּב אָחָז
עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר עִם אֲבֹתָיו
בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ חֲזַקְיָהוּ בֶן־

שבת גאנג , דען מאן אים טעמפער
אנגעלעגט האטטע , אונד דען אייסערן
איינגאנג דעם קעניגס אין דען אינגערן
טעמפעל פֿערלעגען , וועגען דעם קעניגס
פֿאן אשור . (יט) דאן איבריגע פֿאן
דעם , ווצס אהוטהאט , פֿינדעט מאן
אויפֿגעצייכנעט אין דען יארהריכערן
דער קעניגעיהודה'ס . (כ) אהו ענט-
שליף צו זיינען פֿעטערן , אונד ווארד
בייא אידהנען בעגראבען אין דוד'ס
שטארט , איהם פֿאלגטע זיין זארון
חזקיהו אין דער רעגירונג .

חֲזַקְיָהוּ : יז (א) בשנת
רש"י

יז (א) אים
באור

השבת גג אהל עשוי לכל לשבת תחתיו
בעורס ציוס השבת : ואת מצוה
המלך . שהיה זה צו מצותו לבית ה'
דרך החן הסב אותו במקום הנל מפני
מלך אשור שלא יחמוד אותן הכלים וגם
את המצוה הסב שמה ינטרד להחצא
ויצרח בהלנע : (א) בשנת

מרכפת אננים רוצה לאמר , שהוא עשה להם
מרכפית אננים במקום המכוונות . (הכ"ל) .
(יח) ואת מוסך השבת . כתב ב"ר
וקרי ב"ר , ואם הוא , וראו יקד , מענין
סכך , שנים שרשים וענין אחר . וינתן תרגום
טיקוס שנתא , ונמקת כיסאות ית טיקוס
מדנשא לשנתא , וענינו בנין שעשו לאנשי
המשמר , לחסות תחתיו , ונסמכו אותו לשבת ,
כראה , כי למשמר היוצא עשו אותו , שהיה
יוצא בשבת , והיו פנויים מן העבודה מאותו היום , והיו יושבין שם עד פנות היום , שהיו הולכין
להם . (מדברי הכ"ל) . ואת מבו' המלך וגי' . הנה מפני יראתו ממלך אשור , סתם מבו' ביתו
מחן , והיו נכנסין בבית המלך דרך בית ה' . (רלב"ג) . החיצוני . מלעיל , והה' א' נוספ' כה"א
השערה (דברים כ"ה) , המדרה (ראשית מ"ג) , והוא כמו הקיפין . (מדברי רד"ק) . הסב
בית ה' , מוסב גם על מוסך השבת , הנזכר בראש המקרא , כי המוסך ומבו' בית המלך שתייהם
הסביב אהז אל תוך בית ה' , מפני מלך אשור . (כ) בעיר דוד . באר בספר דברי הימים (ב'
כ"ט כ"ז) , כי לא הביאוהו לקברי מלכי בית ישראל . [רלב"ג] . יז (א) בשנת

מ כ ל ל י ו פ י

טז (ו) וינשל , ענין הסרה והסתירה , ופסי' וינשל כמו ונשל גויס ענין גירוש וסילוח :
(טז) את המסגרות המכוונות , שמוך עם ה"א הידיעה כמו המזבח הנחשת , ופי' קצן
המסגרות המכוונות שהיו סוגרות הכיורות בתוכן : ואת הכיר , שם כלל כי עשרה כיורות :
מרכפת , ענין הצעת אננים בקרקע . כמו רכפת בהע : (יח) מוסך , שראו סכך בשקל
מורד ואע"פ שזה בשורק וזה במולס א' הס ונא בשורק ובפתח מפני הסמיכות ופי' ר' יונה מחסה
המשמרה כלו' המקום אשר יחסו בו אנשי המשמרה ונסמכו אותו לשבת כראה כי למשמר היום
היוצא עשו אותו שהיו פנויים מן העבודה מאותו היום והיו יושבים שם עד פנות היום שהיו הולכים
להם ולא אמר מה עשו בו אבל כראה שסתר אותו והוא שמוך למה שאמר שהוריד הכיור והיס כן
הוריד זה המוסך וסתר אותו , וי"ת טקיס , וכתב רש"י ג' כו' : הקיפונה , כמו הקיפון כי
הוא והה' א' נוספת כה"א השערה והוא תאר :

א ח א